

МКУ «Нюрбинская МЦБС»

Чаппандинская модельная сельская библиотека -№15

**Петров Спиридон
Васильевич
-Чыычаах
(07.03.1894—30.12.1965) —
олонхоһут.**

130

МКУ «Нюрбинская МЦБС»

Чаппандинская модельная сельская библиотека -№15

Чаппанда 2024

Петров Спиридон Васильевич (07.03.1894—30.12.1965) — олонхоһут.

1894 сыл кулун тутар 7 күнүгэр Марха улууһун (билигин Ньурба улууһа) Бастагы Хангалас нэһилиэгэр төрөөбүтэ.

1927—1957 сыллардаахха нэһилиэк сэбиэтин чилиэнэ уонна бэрэссэдээтэлэ.

Ити икки ардыгар Мархаҕа супуной пункт сэбиэдиссэинэн 1949-1951 сс. үлэлээбитэ. онтон 11 Хангаласка (Маарга) 1951-1953 сс.- Совет прдседателэ, 11 Хангаластан 1 Хангаласка кэлэн Совет председателинэн үлэлиир. Төрөөбүт нэһилиэгэр кэлэн эмиэ уруккутун курдук күүскэ үлэлиир. Спиридон Васильевич колхоз председателин Котоконов Марк Николаевичы кытта сүбэлэһэн Хангаласка 200-с миэстэлээх Марха түбэтигэр суох кулууп тутулубута. 1957 сыл сэттинньи ый 7 күнүгэр кулууп аана тэлэччи аһыллыбыта.

Спиридон Васильевич бу кулуупка бэйэтэ прораап эбээһинэһин толорбута. Бу кулууп нэһилиэк күүһүнэн тутулубута. Спиридон Васильевич бу тутуута нэһилиэгэр бүтэһик бэлэбэ этэ.

12 төгүл райсовет депутаатынан талылла сылдыбыта

Ити сылларга олонхоһут, ыһыах тэрийээччи быһыытынан кизэнник биллибитэ.

Нэһилиэк кулуубар «Оҕо Дьулаахы» диэн бэйэтин олонхотун туруорбута.

1957 сылга «Кыһыл Ойуун» оонньуугар, ойуун дүңүрүн, былаайабын онорбута.

1958 сыллаахха Хангалас кулууба аан бастаан Россия үтүөлээх кулуубун үрдүк наҕараадатын ылбыта.

Спиридон Васильевич наҕараадалара:

- ◆ Саха АССР 15 сыла үбүлүөйүнэй бэлиэ мэтээл;
- ◆ Саха АССР 25 сыл үбүлүөйүнэй бэлиэ мэтээл;
- ◆ РСФСР суолун Бочуоттаах үлэһитэ;
- ◆ 1941-1945 үлэбэ үтүөтүн иһин мэтээл;
- ◆ Ньурба оройуонун уонна Хангалас нэһилиэтин Бочуоттаах олохтооҕо;

1965 сыл ахсынньы 30 күнүгэр өлбүтэ.

Библиография:

Научные сообщения Института языка, литературы и истории ЯФ СО АН СССР. Выпуск 6. — Якутск, 1961.

● Уткин К. Д. Түһүлгэ төрүттээччилэр. — Ньурба, 1989.

● Энциклопедия Якутии. — Якутск, 2000

Спиридон Васильевич биир суруттарбыт олонхото гуманитарнай институт фондатыгар архыыпка баар. Якутскай радио фондатыгар б-та ырыата, тойуга уһуллан уурулла сытар.

СПИРИДОН ВАСИЛЬЕВИЧ ПЕТРОВ-ЧЫЫЧААХ РЕПЕРТУАРА		
Айымньылара:	Аата:	Ханна харалла сытара:
Олонхо	Уот куугас аттаах Уол Бэргэн; Курут тыа куугаарын сабатынан костор кулун куугас аттаах Кулустай бэргэн; Улугум сизэр аттаах Оҕо Дьулаах бухатыыр;	Ф.5. Оп.6. Ед.хр.206; (ахтыллар, тижкиһэ суох); Ф.5. Оп.6. Ед.хр.206; (ахтыллар, тижкиһэ суох); Ф.5. Оп.7. Ед.хр.134; Рукопись, латын алфавита;
Тойук	Олонхо кутурутун салайар ырыа; Хатын тойуга; Саас кэлитэ; Саҥа дьыл; Оскуоланы бүтэрээчи үөрүүтэ;	Мгф. ССРС НА ССФ архива; Мгф. ССРС НА ССФ архива; Ф.5. Оп.6. Ед.хр.352. Л.26. Мгф.2349; Мгф.922;
Ырыа	Чыычач туһунан ырыа; Булт ырыата; Ат ырыата;	Мгф. ССРС НА ССФ архива; Мгф.923; Архив НВК Ф.5. Оп.6. Ед.хр.352. Л.26. Мгф. 863; Архив НВК
Испиктээки	Улугум сизэр аттаах уораннаах суруруктаах Оҕо Дьулаах бухатыыр С.В. Петров олонхотун сценария аанан онорбутун, К.Д. Уткин илигин суруйуута.	ХИФУ ОНЧИ архива. Ф.1. Оп.1. Д.10. Л.13; Антонов Н.В. С.В. Петров «Оҕо Дьулаах бухатыыр» драматун 1964 с. 22/II сюжет суруйбуттан. Архив ЯНЦ СО РАН. Ф.5. Оп.3. Ед.хр.11.

Петров, Спиридон Васильевич.

Оҕо Дьулаах бухатыыр: олонхо/С.В.Петров-Чыыччаах; (хомуйан онордулар: В.В.Обюкова, Р.Н.Анисимов, С.Д.Львова; редкол.: бас ред. проф. В.Н.Иванов у.о.а.; С.В.Петров тылыттан М.Н.Иванов суруйуута(1937); М.К.Аммосов аатынан Хотугулуу-илинни фед.ун-т у.о.а.-Дьокуускай: Бичик, 2012.-112 с.

